

Proteklu sedmicu započeli su razgovori o izbornim uslovima uz posredovanje evropskog parlamentaraca, a u političkom smislu okončali razgovori Beograda i Prištine o Kosovu u Briselu.

Podjednako neuspešni, ali sa obećanjem da će biti nastavljeni. Prvi septembra kada parlamentarci na čelu sa posrednikom Vladimirom Bilčikom donesu set predloga za rešenje predizborne krize, drugi jednom mesečno na najvišem nivou.

Između dva dijaloga spakovan se ne baš promovisan izveštaj Nacionalnog konventa o EU, predstavljen u petak 16. jula u Beogradu.

"Politička volja i intenzivni pregovori najvažniji su za dalji uspeh puta Srbije ka članstvu u Evropskoj uniji", ključni su zaključci Konventa, koji je izdao Knjigu preporuka koje se odnose na 2020., uoči godišnjeg izveštaja Evropske komisije koji se očekuje na jesen.

U studiji su predstavljeni rezultati rada radnih grupa u proteklih godinu dana, kao i pripremljene pregovaračke pozicije Srbije, ali nema sumnje da Srbija nije na zadovoljavajući način napredovala u procesu pregovora tokom 2020. godine.

I naravno, važno upozorenje – podrška javnosti za članstvo u EU je na najnižem nivou, te država mora više da radi na informisanosti i isticanju značaja evropskog puta Srbije.

Dva dijaloga

Srbija je stalno u previranju i svakojakim pregovorima, ali pomaka u ključnom spoljnopolitičkom opredeljenju, pristupanju Evropskoj uniji, praktično nema. Nedostaje, kako se vidi iz analize Nacionalnog konventa za EU, političke volje. Koja, razume se, zavisi presudno od vlasti

Piše: Jelka Jovanović

Prema rečima koordinatorke Konventa Nataše Dragojlović, zbog kriza koje su zadesile EU u Uniji, postoji zamor od proširenja, ali postoji, uverena je ona, zamor i kod građana Srbije.

Srbija nije otvorila nijedno pregovaračko poglavlje više od godinu dana, što se nije desilo nijednom od početka pregovora. Prihvaćena je nova metodologija pridruživanja, a dosad je otvoreno 18 od 35 pregovaračkih poglavlja.

Otvaranju poglavlja se u junu usprotivilo 10 članica, te su stručnjaci saglasni da je potrebno menjati taktiku i ozbiljno se posvetiti evropskom putu.

PRAVOSUĐE, DIJALOG, KOVID: Kovid; SRBIJA I EU: Kako se navodi, u Konventu smatraju da je pandemija kovida-19 uticala i na pregovore Srbije sa Evropskom unijom, kao i na

Mladi optimisti u pogledu mira, ali sebe vide van Balkana

Iako naredni redovi nisu direktno vezani za proces evropskih integracija, nema sumnje da nedavno sprovedeno istraživanje o stavovima mladih na Zapadnom Balkanu treba da bude jedan od orientira.

Naime, mladi na Zapadnom Balkanu uglavnom su optimisti u pogledu mira i boljih odnosa u regionu, a kao jedan od važnih faktora mira i stabilnosti vide proces evropskih integracija, pokazuju rezultati istraživanja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP).

Poboljšanje regionalnih odnosa očekuje 42 odsto mladih u regionu, samo osam odsto očekuje da će se pogoršati, dok ostatak ne očekuje promene, navodi se u studiji "Zajednička buduć-

nost: Percepције mladih o miru na Zapadnom Balkanu".

Upitani koja su tri najefikasnija faktora mira i stabilnost na Zapadnom Balkanu, 47 odsto je odgovorilo da je to proces pristupanja EU, mada postoje velike razlike među etničkim grupama.

U doprinos evropskih integracija miru u regionu najmanje veruju ispitanci u Srbiji (30 odsto) i Crnoj Gori (45 odsto), dve zemlje koje su najdalje odmakle u tom procesu.

U Srbiji je 23 odsto pripadnika srpske nacionalnosti reklo da su evropske integracije važne za mir, u odnosu na 53 odsto Bošnjaka koji žive u Srbiji.

U BiH su Bošnjaci skloniji da članstvo u EU vide kao pozitivan

Uz EU bez uspeha i EU

funkcionisanje same EU.

Prema rečima koordinatorke Konventa Nataše Dragojlović, uz pandemiju su logično išli i uspojeni reformski procesi: "Donosioci odluka, osim problemima pande-

mije, uglavnom su se bavili tekućim političkim zbivanjima, poput organizacije izbora koje je bojkotovao veći deo opozicije."

To se potvrđuje i u najnovijem Izveštaju Evropske komisije o sta-

faktor mira od svojih hrvatskih i srpskih sunarodnika.

Samo šest odsto kosovskih Srba veruje da je proces pristupa na važan za mir, u odnosu na 75,5 odsto kosovskih Albanaca.

I Albanci u Severnoj Makedoniji daleko veću važnost pridaju evropskim integracijama nego Makedonci (71 odsto prema 54 odsto), a slična je situacija i u Crnoj Gori, gde je 63 odsto Albanaca, 44 odsto Crnogoraca i 35 odsto Srba reklo da proces pristupanja EU ima pozitivan uticaj na mir.

Više od četvrtine ispitanika u regionu smatra da su važni faktori mira i stabilnosti funkcionalna demokratija, učenje o miru i toleranciji, dijalog lidera i ekonomski prosperitet.

U studiji se ističe da su mladi ljudi glavni akteri u građenju održivih i miroljubivih društava na Zapadnom Balkanu.

No, u svakoj zemlji ipak postoji znatan procenat mladih koji

su rekli da nisu spremni da oproste drugim narodima za ono što se dešavalo u prošlosti. U Srbiji, Crnoj Gori i BiH taj procenat je između 15 i 17 odsto, a najveći je na Kosovu, čak 63 odsto.

Najveći problem je podatak da u proseku 52 odsto mlađih za 10 godina vidi sebe da živi u inostranstvu iako imaju jasna oklevanja zbog napuštanja porodice i prijatelja, straha od razaranja ili da budu tretirani kao drugorazredni građani.

Istraživanje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u saradnji s Populacionim fondom UN (UNFPA) i Regionalnom kancelarijom za saradnju mlađih (RYCO).

U istraživanju je učestvovalo više od 5.400 mlađih starosti od 15 do 29 godina iz Albanije, BiH, Kosova, Crne Gore, Severne Makedonije i Srbije, u periodu od decembra 2020. do aprila 2021.

nju vladavine prava u zemljama članicama; pandemija bolesti covid-19 iznela je na videlo hitnost potrebne modernizacije pravosudnih sistema i naglasila potencijal digitalizacije, piše u utorak predstavljenom Izveštaju.

Kad je Srbija u pitanju, Katarina Golubović iz Komiteta pravnika za ljudska prava, koja je članica radne grupe za poglavje 23, smatra kako postoji primetan pomak u ovom osetljivom poglavju, ali da su i dalje problematične politički osetljive stvari i skeptičnost stručne javnosti.

"Tokom 2020. godine videli smo urušenu podelu vlasti i politički uticaj pre svega na tužilaštvo i sudstvo. To je dokaz da je neophodno da institucije za zaštitu ljudskih prava zaista budu nezavisne", kaže ona.

Ovo poglavje je već neko vreme ponovo u fokusu zbog najavljenih ustavnih promena u oblasti pravosuđa, neophodnih za dalje ispunjavanje uslova za ulazak u EU.

Jedan od ključnih problema koji se posle izbora ispostavio i još ispostavlja račune jeste konstituisanje Narodne skupštine u kojoj gotovo sva mesta zauzimaju predstavnici stranaka na vlasti.

"To dovodi u pitanje ispunjavanje prvog kriterijuma iz Kopenhagena za članstvo u EU, koje se odnosi na funkcionisanje demokratskog političkog sistema", kao i

FOTO: BETA

kulturu dijaloga, koja je na prilično niskim granama.

Kako podseća Dragojlović, dijalog između političkih aktera, ali i sa civilnim društvom ključan je za uspostavljanje novih politika i sprovođenje reformi koje su preduslov za pristupanje Srbije EU.

Nacionalni konvent je na ovdašnjoj sceni retko mesto na kojem se vodi nepristrasan i neostrašćen dijalog, zasnovan na objektivnim i proverljivim činjenicama, koji rezultira konkretnim predlozima.

Multisektorska radna grupa Konventa za političke kriterijume izradila je set analiza i preporuka koje definišu i objašnjavaju uticaj političkog kriterijuma na dinamiku pregovora o pristupanju Srbije EU.

Članice Konventa ukazale su kako neispunjavanje političkog kriterijuma za pristupanje EU utiče na primenu važnih reformi u različitim poglavljima i kako nedostatak političke volje direktno podriva promene koje su neophodne ukoliko Srbija želi da postane funkcionalna demokratija i članica EU.

POGLAVLJE 35: U središtu pažnje i javnosti, i EU, i Srbije, pa i regionala jeste Poglavlje 35 u pregovorima sa EU, koje inače podrazu-

GLUVI

TELEFONI:

Žozep Borel i
Aljin Kurti u
Biselu

meva ostala pitanja, ali u slučaju Srbije tiče se statusa Kosova.

Unutar Radne grupe za poglavlje 35 u okviru EU konventa kojom rukovodi Dragiša Mijačić postoji saglasnost da je potrebno intenzivirati pregovore između Beograda i Prištine koji bi doveli do potpisivanja Sporazuma, koji bi Srbiji omogućio put ka EU.

U Preporukama se, između ostalog, navodi važnost unutrašnjih pregovora o rešavanju kosovskog pitanja u formi koja omogućava otvoreni i konstruktivan dijalog između vlasti i opozicije i organizacija civilnog društva.

Takođe, insistira se na punoj realizaciji sporazuma postignutih u Briselu i uspostavljanju mehanizma redovnog izveštavanja o tom procesu.

Napokon, u ovom momentu i najvažnije, jeste kontinuiran rad na poboljšanju životnih uslova stanovnika Kosova, svih, uključujući slobodu kretanja, poslovanja i međunarodne saradnje. Samo tako uspostavljeno kosovsko društvo može biti garant da se neće ponavljati zločini.

No, prepostavka je i primarni zadatok - pronalaženje nestalih. Ili bi trebalo da bude, ali ako je suditi prema novoj pregovaračkoj

rundi na vrhu, održanoj u ponedeljak, liderima Kosova i Srbije puna su usta nestalih, ali oni su tek stavka na papiru koja je sklonost" nestajanju. Naime, predsednik Srbije Aleksandar Vučić i premijer Kosova, kao šefovi pregovaračkih timova, ne uspevaju ni o o čemu da se dogovore, kao da, kako kaže deo analitičara, igraju dečiju igru gluvih telefona.

A trebalo bi da znaju da bez pomaka u njihovim razgovorima neće biti ozbiljnijih pomaka ni u evrointegracijama; Srbija će ostati zaglavljena na tzv. prvom klasteru, uz možda neke sitnije pomake, a Kosovo bez slobode kretanja.

Šta će od preporuka Konventa stići do tzv. donosilaca odluka niko ne zna jer je to pitanje one političke volje ili njenog manjka s početka. No, valjalo bi da ih dobro prouče, i to u svim segmentima, uključujući medije, spoljnu politiku, bezbednost...

Ako ništa drugo, vlast ne mora da čeka izveštaj Evropske komisije; precizniji, a što da ne i dobronamerniji je onaj koji Konvent radi. Uz to ima i ljudi koji mogu da pomognu u realizaciji svake preporuke.

Autorka je novinarka/urednica u Danasu
u Danasu